ЗОРЯ ГАЛИЦКА.

Львôвъ. Середа дня Ч. 33. 13/25 Цвѣтна 1849.

Выходитъ два разы на тыждень въ Середу и въ Суботу. Цѣна чвертьрочна для ôдбераючихъ въ Редакціи 1 рень. 15. кр. срѣб; для отрымуючихъ черезъ почты 1 рень. 35 кр. срб; цѣна пôврочна для ôдбераючихъ въ Редакціи 2 рень. 30. кр. ср; для отрымуючихъ черезъ почты 3 рн. 10 кр. ср. Інсераты, або донесенья приватни оумѣщаютъ ся по цѣнѣ за кожду строчку въ передѣлцѣ по 3 кр. срб,

Тымчасовый законъ громадскій.

(Продолженье зъ 28. Числа).

Тымчасовый законъ громадскій для слѣдующихъ областей мае силу обовязующу: для Австріи Долѣшнои и Горѣшнои, Салісбурга, Штиріи, Королевства Їлліріи складающогося зъ Корутаньска, Краины, Горіціи, Градіща, Ïстріи и Мѣста Терсту съ областею, для Тіроліи и Форарльбергу, для Чехъ, Моравы, Горѣшного и Долѣшного Шлеска, для Королевства Галиціи и Володиміріи съ Освѣчимомъ, Затором, Великимъ Воеводствомъ Краковскимъ и Воеводствомъ Буковиною, а на конецъ для Далмаціи.

ОБЩІИ ОПРЕДѢЛЕНЯ:

I.

Пôдставою вôльнои державы єстъ вôльна громада.

II.

Дѣйствокругъ (обрубъ дѣлательности) вôльнои громады єстъ:

а) природный,

б) переносный (придѣленый).

III.

Природный дѣйствокругъ обнимае все, що
пользы (пожитку) громады понайблизше касае
ся, (що громаду найблизше дотикае), и що въ
ей границяхъ совершенно дастъ ся здѣлати.

Ôнъ (обрубъ дѣлательности) о тôлько лише
конечне ограничуеся закономъ, якъ обще благо
(цѣлои державы) того вымагае.

Придѣленый (обрубъ дѣтлаельности громад-
скои) обнимае публичніи уряды, котрî громадѣ
ôдъ державы способомъ переносным повѣряютъ
ся. (Ꙋтожъ громада не лише своими власными
справами буде ся мала занимати, але буде так-
же должною декотри иншî справы, котрî вла-
стиве не сутъ громадскî, але оуже до самои дер-
жавы, до краю належатъ, залагоджувати.) *)

IV.

Исправлянье урядъ до природного дѣйствокруга
громады належащихъ належитъ до самои гро-
мады, котра ся бôльшостею своего заступства
(заступникôвъ) обявляе. (Нѣкто инносторон-
ный про тое не мае права мѣшати ся въ спра-

---

*) Слова межи ( ) замкненî не сутъ слова закона, єно наши оуваги.

Ред.

вы громадски; громада сама керꙋе своими справами — але через своихъ застꙋпнико̂въ, а бо̂льшо̂сть тыхъ застꙋпнико̂въ, що постановитъ, то такъ бꙋде значити, якбы цѣла громада постановила).

V.

Що ся касае природного дѣйствокрꙋга, настоятель громады (вѣтъ) естъ орꙋдїемъ выконивательнымъ. (Що застꙋпники громады постановлятъ, то вѣтъ громавы бꙋде мавъ ся старати, абы такъ ся стало.)

Заглавїе первое.

О громадѣ мѣсцевой.

Дѣлъ I.

Составленье.

а) Понятїе.

§. 1. По̂дъ словомъ громада мѣсцева розꙋмѣеся по правилѣ (звычайно) громада катастральна, яко самостоятельна цѣлость помѣрена, позаякъ (если) ихъ бо̂льше одинокꙋ (нероздѣльнꙋ) самостоятельнꙋ мѣсцевꙋ громадꙋ въ само̂мъ дѣлѣ ще не становлятъ. (Если про тое при помѣрѣ катастрально̂мъ, котрый ся властиве для того робитъ, абы податокъ мо̂гъ бꙋти на всѣхъ ро̂вно розделеный, яка громада яко самостоятельна въ мапѣ катастрально̂й (помѣрово̂й) записана и томꙋ свою окромѣшнꙋ мапꙋ помѣровꙋ мае: то тая громада и теперь сама въ собѣ бꙋде стояти и своими справами орꙋдꙋвати; хотяй однакожъ кожда зъ двохъ або ко̂лькохъ громадъ мае свою окромꙋ мапꙋ помѣровꙋ, але если оны доси разомъ въ кꙋпѣ меже собою за однꙋ громадꙋ оуважалися, то и теперь лише однꙋ громадꙋ бꙋдꙋтъ становити)

§. 2. Передмѣстя маютъ вразъ съ мѣстомъ самымъ однꙋ мѣсцевꙋ громадꙋ становити.

§. 3. Одинокимъ (поединчимъ) податковымъ або помѣровымъ громадамъ прислꙋжае право, съ дрꙋгими въ однꙋ мѣсцевꙋ громадꙋ злꙋчитися. (Отожъ двѣ, три або чотири села, котри въ сꙋсѣдствѣ лежатъ, и доси особнꙋю громадꙋ податковꙋ або помѣровꙋ становлятъ, если имъ бы было тое на рꙋкꙋ и еслибыся порозꙋмѣли меже собою, бꙋдꙋтъ могли всѣ до кꙋпы лише однꙋ громадꙋ становити, що дꙋже часто на корысть каждои громады бы выпало; дꙋже часто навѣть бꙋдꙋтъ принꙋжденӣ двѣ або ко̂лька громадъ въ однꙋ громадꙋ мѣсцевꙋ злати ся).

§. 4. Коли громады не маютъ средствъ абы обовязкамъ, законами на ныхъ вложенымъ повиннꙋватися, то съ дрꙋгими въ однꙋ мѣсцевꙋ громадꙋ бꙋдꙋтъ соединенӣ. Однакожъ при тако̂мъ соединенїю имѣнїе (маетокъ) и власно̂сть одинокихъ громадъ противъ ихъ воли въ одно спо̂льне не може бꙋти совокꙋплене. (Отожъ законъ вказꙋе оденъ припадокъ, въ котро̂мъ двѣ або и бо̂льше громадъ въ однꙋ громадꙋ злꙋчени бꙋдꙋтъ, навѣть мимо ихъ волѣ. Бо зарядъ громадскїй бꙋде вымагавъ великихъ кошто̂въ. Богато кошто̂въ, що давнѣйши дѣдичѣ доси поносили, оупаде на громадꙋ. Если яка оубога громада, що ко̂лькадесятъ осадъ лише числитъ тїи кошта не бꙋде сама могла поносити, то нѣчого ей иншого не позо̂стане, якъ съ якою сꙋсѣдою громадою въ однꙋ мѣсцевꙋ громадꙋ соединитися; бо при кꙋпѣ на тꙋю оубогою громадꙋ оуже не такъ дꙋже велика пайка кошто̂въ спаде; а такъ кошта котрибы бꙋла сама поносила, бꙋдꙋтъ роздѣленӣ на ню и на сꙋсѣднꙋ громадꙋ, съ котрого соединится. Если громада, що ся съ дрꙋгою соединила въ однꙋ мѣсцевꙋ громадꙋ, передъ соединенїемъ мала якїй сво̂й окромѣшнїй громадскїй маетокъ, на примѣръ громадски облѣґацїи, або гроши громадски, пасовиска, толоки и проч. то и по соединенїю той окромѣшный маетокъ бꙋде то̂й само̂й громадѣ належавъ, а дрꙋга громада, съ котрою ся тая соединила, не бꙋде мала права зъ того маеткꙋ хосꙋвати и пожиткꙋвати, хибабыся тїи громады на тое выразно згодили, абы маетокъ кождои до однои кꙋпы бꙋвъ знесеный, абы потомъ той маетокъ, що впередъ поединчимъ належавъ, ставъ ся вспо̂льнымъ

такъ, щобы всѣ той спольный маєтокъ ровно оуживали.)

(Продолженье настѹпитъ.)

Кто не споминає собѣ съ жалемъ серца на наше рѹске мѣсто на Днѣстрѣ Галичъ, одъ котрого наша тѹтейша рѹска земля называє ся Галиччиною, або Галицкою землею, де давно князѣ и цари наши рѹски владѣли, процвитали наѹки, торговля и промыслъ, де велике множество мѣщанъ рѹскихъ жило. Галичъ бѹвъ старшою столицею нашой земли, якъ Львовъ. Теперь Галичъ дѹже пôдѹпавъ, зъ давнои славы позôстали емѹ тôлько розвалины замкѹ князей рѹскихъ, и такожь двѣ церквы: Спаская и Оуспеньская. Нынѣ оупоминаютъ ся мѣщаны Галицкіи, абы мѣсто ихъ Галичъ бѹло сѣдалищемъ сѹда дистриктового. Прошеніе ихъ прійшло до Головнои Рѹскои Рады, котра оное высокомѹ правительствѹ предкладає. Бѹла бы то яка така споминка давнои свѣтлости и великости Галича! котрый лежитъ на мѣсци краснôмъ и просторонномъ, естъ облитый рѣками Лѹквою и Днѣстромъ, має достаточни лѣсы на опалъ, має пасовиска, маєт бѹдинки простороннi и выгодни, и черезъ него иде головный гостинецъ зо Львова до Станѣслава.

На день торжества народного — день 15/3 Мая просилисьмо, щобы наши рѹски красавицѣ своею притомностею томѹ дневи надобнои прилести надати не лишили. Чѹемо, що декѹда зажѹрились, якбы строй рѹско-народный на той день собѣ прикрасити. Знаемо мы добре, що они найлѣпше вымѹдрѹютъ, якїи строй, якїи цвѣты ихъ красотѣ найлѹчше на-лице; но таки радимо, нехай берѹтъ взоры зъ тои околицѣ, одкиль они сами сѹтъ, и просимо оумильно, щобы кожда Рѹсинка, незабѹвши о цвѣтахъ рѹскихъ „золото-жовтôмъ на синôмъ поли" прибралась въ строй тои околицѣ, котрѹ сама застѹпати бѹде: а такъ, дѹмаемъ, разомъ найлѣпше ся выдадѹтъ, бо мы знаемъ, що вѣнецъ тогди найкращїй, коли зъ рôзнобарвныхъ цвѣтокъ оуплетеный. — *)

Рѹсины львôвскїи.

СПРАВЫ КРАЕВИ.

Приходитъ намъ вѣсть, що мїнїстеръ графъ Стадїонъ, котрого здоровье въ безпрерывныхъ працахъ дѹже оутерпѣло, взявъ на ôсьмъ день одправѹ одъ свого оурядованя и выѣхавъ на село. Въ его отсѹтствїю бѹде мїнїстеръ Бахъ его застѹпати въ справахъ домашныхъ, а мїнїстеръ Тинфельдъ въ справахъ общого просвѣщеня.

Стягане силъ, якъ чѹлисьмо такъ великихъ въ сторонахъ Пештѹ, видится не мало изъ стороны Мадяровъ иншои цѣли якъ погрозивши хибы нападомъ на Пештъ, кѹда вже, якъ ходила вѣсть, Кошѹтъ Дебречинскїй гороховный соймъ розвязавши, на 24. т. м. его опять до Пештѹ покликати мавъ, зближитися черезъ тое непрестанным бомбардованьемъ оутисненой крѣпости Комарнѣ и значительнѹ силѹ на одсѣчъ пôдослати. Стягнена сила Мадяровъ бѹла истинно велика, бо наши войска ледви до 50,000 мѹжа, лише одпорно дѣлати могли. Кромѣ того, що Мадяры взяли Вацовъ (Вайценъ) и опять выперти зôстали, и кромѣ поражки, котрѹ Банъ Елачичъ задавъ, взявши 16 пѹшокъ въ добычѹ, не сталося нѣчо важного; по 11. о 11 год. передъ полѹднемъ чѹли въ Бѹдимѣ силь-

---

*) Власне и на Радѣ 20. т. м. бѹла о тôмъ згадка, и постановлено, выбравши кôлькохъ членôвъ зъ меже себе, порѹчити имъ, абы, нарадившись зъ Рѹсинками въ Львовѣ, выдали каменемъ вытиснени взори (жѹрнали), котрѣ желанїямъ красныхъ Рѹсинокъ оудоволити бѹли способни. Єли бы краснымъ Єелянкамъ не бѹло за пôзно, просимо ожидати.

Ред.

*

не стрѣлянє, котре о 5 год. перестало, и прїйшла на тое вѣсть, що Мадяры въ 5000 мѹша пôдъ С. Андре перейшли черезъ Дѹнай; но и противъ нимъ выслано бригадѹ зъ 15 пѹшками. Вôйскомъ цѣсарскимъ Комарно облягаючимъ доводитъ П. М. П. Вольґемѹтъ отличившїйся своею хоробростїю пôдъ маршалкомъ Радецкимъ на нивахъ Италїи и посля заключеня передѹгодныхъ оусловiй съ Пïемонтомъ сюда присланый.

Зъ Пештѹ пишѹтъ о великихъ змѣнахъ зайшлыхъ въ начальствѣ надъ армïовъ въ Оугорщинѣ. Князь Виндиш-Грецъ опѹстивъ армïю, ôдкликаный на цѣсарскiй дворъ до Голомѹца. Тымчасово начальствѹе Банъ Єлячичъ ажъ до прïѣздѹ Велдена. Начальникъ и правитель Пештѹ Г. Верхна мае бѹти на ласкѹ ôдпѹщенымъ, а П. М.П. Нижанъ ôдкликаный.

На однôмъ балю въ Пештѣ даванымъ, освѣдчивъ одинъ совсѣмъ честный єнералъ передъ многочисленнымъ и достойнымъ собранïемъ за дôйстнѹ правдѹ, що Кошѹтъ подакѹвавъ, и що жаденъ Мадяръ вже противъ цѣсаревы битися не бѹде и мïра що но ожидати. (Не потверджаеся. Ред.)

Словеньскiй Югъ пише пôдъ д. 12. Цвѣтня, що Патрïарха принѹжденый насильнымъ постѹпованьемъ Мадяровъ въ Бачцѣ и прибытьемъ великого войска пôдъ Перцелемъ до Варадина, послявъ депѹтацïю до россïйского полномочника Дигамеля до Бѹкрештѹ съ просьбою о россïйскѹ пôмôчъ.

Вôйско цѣсарске передъ перевагою Бема до Волощины оустѹпивши, повернѹло черезъ Крайовѹ и Орсовѹ на землю австрïйскѹ, и постѹпитъ дорогою черезъ Люґошъ, абы согласно съ войскомъ россïйскимъ противъ Семигородови дѣлати.

Новины Вѣденьски зъ д. 14. Цвѣт. пишѹтъ; Зъ Петрогородѹ принѣсъ надзвычайный кѹрïєръ вѣсть, що царь Николай, почѹвши о вытязи Маршалка Радецкого, вийшовъ межи своихъ достойниковъ, возвѣстивъ имъ роземъ Новарскïй и проголосивъ „Многая лѣта хоробромѹ маршалкови.“ 7. Цвѣт. выславъ царь до Міляна єнерального адъютанта съ освѣдченьемъ желанiй ôдъ себе для Радецкого. Везе ôнъ также съ собою грамотѹ именѹющѹ маршаломъ надъ всѣми войсками россïйскими и выборъ на властителя полкѹ гѹсаровъ, котрыхъ доси помершïй король голландскïй властителемъ бѹвъ.

Зъ Вѣдня. Розходится вѣсть, що маршалокъ Радецкïй роземъ Пïемонтови выповѣвъ и 20. с. м. непрïятельскïи кроки опять розпôчнѹтся. Причина мае бѹти тая, що Пïемонтъ спôльнои военнои осады до Алесандрïи приняти, кошта военни заплатити, а флота пïемонтска зъ синого моря оустѹпити не хоче. (Прес.е)

(Довѣдѹемся, що лише погорозивъ зôрваньемъ роземѹ. Ред.)

Донесенiе телеграфïческе зъ Торжища зъ д. 17. Цвѣтня: флоренцïя д. 12. Цвѣтня.

Вчера зайшла межи жителями флорентиньскими и Ливорненьскими охотниками кервава захватка. Днесь народъ навздоръ великого дождѹ поскидавъ такъ званïи дерева слободы, и знамена великовоеводскïи повыставлявъ. Соборъ гражданьскïй сôйшовся и обôйнявъ кермованье справами краю именемъ Великовоеводы; выбравъ собѣ также мѹжовъ довѣрныхъ.

(Новины Вѣденьскïи).

Всячина.

Русинъ воякъ.

Баллада. (Продолженье.)

Адъютанта слова чѹти:
„Тамтыхъ треба въ бôкъ цофнѹти!
„Бо цѣль взяли вороги!
„Они зъ зброи оболени,
„Стоятъ нѣвы освѣджени,
„И погинѹтъ до ноги!„

Старши инни надбѣгаютъ,
Бригадирю предлагаютъ:
Коньче насъ взѧти хотѧтъ;
А Бригадирь — цапȣ — лапȣ!
Розкладае ꙗкȣсь мапȣ:
„Такъ планъ каже: най стоѧтъ!!“

Впадонькȣ нашъ нещасливый!
Чсгось мо ще тȣ дожили!
Такій планъ? — ай! го̂ркій свѣтъ!
Ꙗкъ о̂вцѧ по̂дъ но̂жь лѧгати,
И безъ по̂мсты оумерати!
А цижъ то сѧ такъ годитъ?

Ще насъ о̂сѣмдесѧть чтиры,
Ꙗкъ бывлѧта на офѣры,
Стоимо безъ орȣжинъ:
Въ то̂мъ выскочивъ зъ першой лавы,
По̂дофѣцеръ — лѣгѣнь жвавый,
Гдесь зъ по̂дъ го̂ръ попо̂вскій сынъ:

„Анȣ хлопцѣ! — намъ то знати,
„Ци сѧкъ — ци такъ — оумерати!
„Разъ оумре — ктось разъ родивъ!!

„Припомнѣтъ си — ꙗкъ то дома:
„Где чȣприна гей солома,
„Лежитъ въ корчмѣ по по̂дъ сто̂лъ!

„Сли бȣвало левѣзоры,
„За бакȣномъ изъ за горы,
„Зазыраютъ оу люльки;
„Або часомъ при арканѣ,
„Ꙗкійсь лѧшокъ оу жȣпанѣ
„Зачепивъ вамъ гоцȣлки;

„Або въ корчмѣ коло грȣбы,
„Збиравъ пейса — лѣчивъ зȣбы,
„Сли не до̂льевъ квартȣ жидъ:
„Вы свѣдоми той роботы,
„Съ медведемъ сѧ побороти,
„Въ полонынѣ вамъ не стыдъ!

„А тȣ рȣки поспȣскати,
„И споко̂йно смерти ждати,
„Цижъ то слава длѧ жолнѣръ?
„Щобы Францȣзы — псѣ вѣры!
„До одного подȣшили,
„Нѣбы зъ банто̂въ кȣры тхо̂ръ!

(Продолженье настȣпитъ.)

Господарство сельске.

Болотнѣвка.

Хочȣ ꙗ вамъ милӣ люди повѣсткȣ сказати, вывьте то̂лько гречнӣ бȣли мене послȣхати.

Отомъ ѣхавъ разъ въ дорогȣ, и заѣхавъ до села Болотнѣвки, такъ сѧ тое село звало.

Нѣ одного вамъ тамъ моста цѣлого не бȣло, всѣ дѣравѣ, а на оулицѧхъ до того, болото такъ велике, щомъ мȣсѣвъ людей наймати, абы конѣ повытѧгати. —

Люди добрӣ! чомȣ вы тїи дороги не понаправлѧете?

Ей кто бы тамъ о тое дбавъ — мовѧтъ.

А чїежъ тое село?

А то камеральне. —

А панъ Фервальтерь на тое ничъ не кажȣтъ?

Мы и пана Фервальтера также такъ зъ болота вытѧгаемо. —

Но гадаю, — коли люди пана Фервальтера зъ болота вытѧгаютъ, то нема тȣтъ нѣцъ бо̂льше и казати. —

Ѣдȣ далѣй черезъ село, — ахъ ꙗкежъ то село бȣло? — Анѣ вамъ хаты доброи, анѣ плота; хлопи бо̂льше жебракамъ ꙗкъ господарамъ подо̂бнӣ, босӣ ходѧтъ, анѣ церквы, анѣ школы, — хаты голӣ безъ стодо̂лъ тай безъ бȣдинко̂въ; досить вже въ свѣтѣ видавемъ, алемъ такои нȣжды не видавъ. — Три то̂лько мȣрованӣ корчмы тамъ стоѧтъ, една на то̂мъ, дрȣга на тамто̂мъ ко̂ньци села, а трета въ серединѣ. Въ тыхъ то корчмахъ людей повно а повно. — Заѣжджаю до еднои. Выходитъ жидъ бородатый, скоро зобачивъ бричкȣ, конѣ, заразъ

здо́ймивъ шапкȣ, и до корчмы запрошае. —

Вступикемъ до той корчмы, бы де ꙗкои юшки зъѣсти. Але жидъ на тое каже: Герсти? Де вы оу насъ юшки хочете, добрȣ горѣвкȣ маемъ. — Ꙗ мȣ кажȣ: Ꙗ горѣвки не пью, дай ми воды! —

Ахесъ мѣръ, каже жидъ, що то за панокъ, що водȣ пье; ꙗ въ коршмѣ воды не даю.

Хотѣвемъ переночȣвати; но не можна, бо всюда мокро, и парȣха смердитъ дȣже. — Тамъ въ кȣтѣ бивается двохъ пїѧко̂въ, тȣтъ оденъ дрȣгого въ писокъ бье, а тамъ зновъ за лобъ волочитъ.

На тое ꙗ до жида мовлю: ци тȣтъ завше такъ сѧ бютъ?

Ай вай! що то за бо̂йка, мовитъ жидъ, то забава — Ци господарь не на тое, бы сѧ трохи не напивъ, та въ коршмѣ си не посидѣвъ!

Змѣнай но ты карбованьцѧ жидкȣ добрый!

Герсти! Ꙗ дȣрно не мѣнѧю! О̂дъ карбованьцѧ, пѧть дȣдокъ заплатити приналежитъ.

Що робити? дро̂бныхъ треба, най такъ бȣде! — На тое арендаръ иде до скринѣ кованой, великои по̂дъ трома замками, отверае, ꙗ заглѧнȣвъ, але о Боже! ꙗкого тамъ срѐбра, золота, тай банкното̂въ. Нȣ! гадаю, теперь вже ꙗ добре знаю, чомȣ тȣтъ люди такъ дȣже бѣдни̂. И зновъ мовлю по тихонькȣ до себе, або то лише тȣтъ такъ бѣдни̂, та то въ цѣло̂й Галиччинѣ такїй ладъ. — Богъ высоко, Цѣсаръ далеко, а оурѧдники о свои то̂лько мошонки дбаютъ. Длѧ того также треба знати, коли край нашъ богатый дȣже, изобильно всего родитъ, чомȣ наро̂дъ такїй нищїй, чомȣ всюди такїй ладъ. —

Ой великȣ провинȣ на сȣмлѣнью тїи маютъ, що хлѣбъ рȣскїй заѣдаютъ, а о рȣскїй добрый наро̂дъ нѣцъ вамъ анѣ разъ не дбаютъ. Правда то, же Цѣсаръ Панъ дали добрїи̂ права, алежъ кто ихъ заховȣвавъ? Ктожъ тамъ, бы права сѧ исполнѧли, надзиравъ? — Жебы надзо̂ръ бȣвъ тȣтъ добрый, то бы певне нѣ дѣдичѣ, нѣ арендарѣ не бȣли бы наро̂дъ сельскїй ажъ такъ дȣже постѧгали. На дрȣгȣ но̂чъ заѣхавемъ за Калȣшомъ зновъ до корчмы смердѧчои: а же тамъ бȣло пїѧко̂въ повнѣсѣнько, мȣсѣвемъ сѧ оуступати. Ѣдȣ далѣй бы де еншȣ коршмȣ надыбати. За Майданомъ, по по̂вночи надыбаю, въ о̂кно кличȣ: Пȣстѣтъ но тамъ Арендарю подорожного! — Арендаръ ми на тое каже: Вагабȣндо! оуступай сѧ, ꙗ такъ по̂зно не пȣскаю! Але змилȣй сѧ мовлю, ꙗ тȣ згинȣ, бо заверȣха велика, тай дощъ лье ꙗкъ зъ коновки. — Арендаръ жидъ мовитъ ми: А менѣ що до того. Ꙗ мовлю: Ꙗ тѧ до Мандатора заскаржȣ. Жидъ: Ахесъ мѣръ, ꙗ го сѧ бою, ꙗ ихъ десѧтъ въ кишени маю. — Ꙗ на тое: Жидкȣ, ꙗкъ ми неотворишъ, то бȣдȣ цѣлȣ но̂чъ пȣкавъ и кричавъ. — Жидъ: А дашь за но̂члѣ̂гъ три сороко̂вцѣ? Ꙗ: але жидкȣ май сȣмлѣнье. Жидъ: Ꙗ того не чȣю. Ꙗ: На ти сороко̂вцѧ. Жидъ: Ꙗ того не чȣю. Ꙗ: на ти два. Жидъ: Ꙗ того не чȣю. Ꙗ гадаю, щожъ робити, лѣпше дати, нежъ на дворѣ погибати и мовлю: Дамъ ти три, отверай живо. Арендаръ показавъ бородȣ зъ о̂кна, и мовитъ: заплати напередъ. Ꙗ на тое: Дамъ ти певно, де ми въ такȣ бѣдȣ грошей шȣкати. Жидъ: Ꙗкъ не заплатишъ то ѣдь далѣй. Радъ не радъ, мȣсѣвьемъ и пошȣкати тай и дати.

Завѣвъ мѧ жидъ до комори десь на бȣльбȣ. Ахъ смеро̂дъ страшный; ꙗ мȣ кажȣ: Та пȣсти мѧ хоть до хаты. Жидъ: Нема де, тамъ кȣпцѣвъ повно. Ꙗ: дежъ ми тȣ на бȣльбѣ ночовати. На то голосъ изъ за стѣни о̂дзиваесь: „Ꙗкъ нье бендзье цѣхо, то вась тамъ вшисткѣхъ поронбье“. Щожъ робити? ци сѧ бити? „Ꙗ на тое о̂дзиваюсь? И ꙗ маю тежъ шаблю острȣ, бȣдемосѧ боронити.... — На бȣльбѣ сѧ перестало.

Выѣхавъ ꙗ зъ той нȣжды. Не задовго приѣхавъ ꙗ до регїментȣ, бо мо̂й оурльопъ сѧ ско̂нчивъ. Заразъ еномъ приѣхавъ, зберати сѧ казали, быськмо въ чȣжинȣ машерȣвали. Пѣшовъ и ꙗ геть тамъ въ свѣтъ. Бȣвъ ꙗ въ

Нѣмеччинѣ, во Франціи, де человѣкъ много, много видѣвъ рѣчій. — Бѵвало са и на войнѣ. Выслѵживемъ капѣтѵлацію однѵ и дрѵгѵ, де на старость до домонькѵ вертати са покортѣло. — Повернѵвемъ. — На дорозѣ не далеко Болотнѣвки гадаю си, тѵю погань оминѵти, бымъ въ болотѣ не загразъ; ажъ тѵ изъ далека вижѵ мѣсто якоесь и гадаю; певномъ звлѵдивъ зъ дороги, же то той Болотнѣвки не видати. На тое селяны идѵтъ. Я ихъ красно поздоровляю, за Болотнѣвкѵ питаю; а оны отвѣчаютъ: ци не видити тое село таке красне и велике, та то є Болотнѣвка. Я гадаю, якій же са тѵ чѵдъ ставъ? — Черезъ село иде дорога брѵкована, де по бокахъ сѵть ровы. Хаты красні мѵровані, а всѣ въ рядъ, окнами до оулицѣ тай до соньца, живымъ плотомъ обставлені, тополами и липами обсажені. — Бѵдинкі и ходоба красна оказѵютъ ми, жо добрі Господарѣ тѵтъ мешкаютъ. Середъ села, тамъ де давно коршма бѵла, каменица изъ написомъ „школа сельска и Господарскаа" вамъ стоитъ. На протико домъ мѵрованый зъ надписомъ „рада и писарня громадска" лежитъ. — Далѣй троха зновъ бѵдинокъ „Фабрика сѵкна"; на противъ на бѵдинкѵ красномъ дѵже, надпис стоитъ „домъ оубогихъ тай и сиротъ„. Зновѵ далѣй церковъ бѣла мѵрована и велика, зъ трома червоними банями и золоченими крестами, липами обсаджена съ плебаніовъ чистесенько поставленновъ, а на противъ „домъ примѵсѵ„ де нерobы, вагабѵнди са берѵтъ, и цѣлый день робити мѵсятъ. Тамъ то оны на возкахъ то ленъ, то вовнѵ прядѵтъ, дрѵгі сѵкна и полотна робятъ, треті шіютъ або перѵтъ, енші варятъ стравѵ, миютъ, заметаютъ, тамъ зновъ стрѵжѵтъ то граблѣ, то вилы, то лопаты, то бороны и проч. Одна часть зъ заробкѵ иде на оутриманье домѵ, дрѵга на оутриманье ихъ, трета са складає, а якъ выходятъ, то са имъ врѵчає, а четверта на общі потребы громадскі са обертає. Три разы на день чѵти, якъ красненько набожні пѣсні спѣваютъ. Тамъ зновъ дворецъ, де лѣкарь, чоловѣчій и выдлачій, тай и баба вычена. — Майстры всякі тѵ и овде по селѵ розкинені, тѵтъ столярскѵ, тамъ ковальскѵ, стельмаха, шевця и кравця хатѵ видко. Я дѵмаю, а нѵже но заглянѵти де до хаты въ серединѵ, що тамъ бѵде; и вступаю до однои. Хата красна зъ подлогокъ, столъ, шафа и лавки, або сино, абожовто мальовані; окна досить великі. Власне що ино люди обѣдали. Кожде мало коло себе ножъ и вилкі чистесенькі, тай и ложки сливовіи; и хѵсточка за поясомъ до носа, а шмата вамъ чисте, бѣле, ажъ са мило подивити. Ѣли мясо, пироги, тай квасъ зъ яблѵкъ собѣ пили, и мене до обѣдѵ запросили. По обѣдѣ помоливемся, подяковавемъ и пѣшовемъ собѣ далѣй. — Чѵю звѣнокъ! —

Ажъ тѵ зъ хатокъ вамъ выходятъ хлопчатка, дѣвчатка зъ книжочками подъ пахою тамъ до школы. Я ихъ питаю: що са оучатъ; Они мовятъ; кромѣ св. вѣры, по рѵскі читати, писати, числити, Господарити, ставити, щепити, спѣвати, де що лѣчити; дѣвчата оучитъ жена Оучителя красно шити, смачно ѣсти варити, коло города, коло дробѵ, коло набѣлѵ ходити. По подъ ровы каменьцами дрѵбненькими, стежки файно выложені, же чобота не зваляешъ. — Не могъемъ са надивити. Але ще не конецъ ми на томъ. Идѵ далѣй по за село, и дѵмаю жемъ де до Нѣмеччины зайшовъ; але нѣ, бо то истинно село рѵске. За селомъ вижѵ коршмѵ и вступаю, шкляночкѵ пива жадаю; но зновъ диво, бо тамъ вижѵ, же шклянка тай келишокъ на ланьцѵшкѵ привязані. — Питаю са о причинѵ? а шинькарь человѣкъ честный, що токарствомъ са занимає, такъ ми мовитъ: на то они приковані, бысь однѵ только выпивъ, тай пойшовъ си до роботы. — А прошѵ васъ, що такое, якъ тѵ давно, давно дѵже лихо бѵло, одки са тѵтъ въ селѣ только добра и маєткѵ взяло?

Га! мрȣкнȣвъ шинькарь, перше тȣтъ не бȣло комȣ радити; зле тȣтъ бȣло, тое правда, але Цѣсарь Панъ нашъ добрый, прислали намъ тȣтъ въ село Фервальтера оуцтивого Ївана Порѧдочного, тай и ксендза оученого Ѧлеѯеѧ Славнѣцкого; дѧкъ, вѣтъ со старшимъ братомъ такожъ дȣже честні̂ люди. Они то всѣ ѧкъ сѧ взѧли за рȣки и дали си свѧте слово, же сѧ возьмȣтъ до порѧдкȣ, и поти не перестанȣтъ працювати, поки пїѧньство, лѣнивство и нерозȣмъ не выженȣтъ изъ села, а тверезо̂сть, працю и всѧкїи наȣкі̂ не заведȣтъ, помагаютъ намъ до того станȣ нашого щасливого. — Що по̂въ рокȣ, незнавъ коли, зъѣде ѧкїйсь Панъ зъ Ґȣбернїи мовлѧтъ, и дивитсѧ дȣже добре; — ѧкъ ено зле де оузритъ, найже Богъ сохранитъ. Старі̂ пїѧки, що бȣли, котрі̂ сѧ не покаѧли, та ґрȣнта попродавали, на ихъ мѣсце енші̂ люди, тверезі̂ и розȣмні̂ поприходили, тай тȣтечка си осѣли. Еденъ пїѧкъ въ селѣ то̂лько завадѧае, що сво̂й ґрȣнтъ давно ще за горѣвкȣ такъ задовживъ, же го також мȣситъ продати. Коли такъ, закличте го, молю, а ѧ въ него ґрȣнтъ той кȣплю, и осадȣ си тȣтечки, бымъ мо̂й вѣкъ мо̂гъ меже тыми людьми, такъ оуцтивими зако̂нчити. И кȣпивемъ той ґрȣнтъ заразъ, оженивемъ сѧ, тай осѣвъ во щасливо̂й Болотнѣвцѣ, котрȣ бы Золотнѣвковъ прозвати выпадало.

Зъ того люди добрі̂ видко, ѧкъ то можна прїйти швидко, до маєткȣ, щастѧ долѣ, кобы ено о тое щире сѧ постарати; ѧкъ не швидко, хотай поволи, прецѣжъ ѧкъ мине лѣтъ ко̂лька, оберне сѧ все на добре, сли того то̂лько люди щире схотѧтъ. Правда, же то оурѧдники, коли добрі̂ и оуцтиві̂, найбо̂льше Вамъ тое зробѧтъ, же по мѣстахъ и по селахъ, всюди ладъ и порѧдокъ, щастье и всѧкїй маетокъ возросте. О добрыхъ же оурѧдніко̂въ, жебы всюда, всюда бȣли, Бога просѣтъ; во инакше Богъ высоко, а Цѣсарь далеко....

3/3 1849 въ Рȣдно̂мъ

Левъ Трещаковскїй
свѧщенныкъ.

Спосо̂бъ противъ гȣсеницамъ. — Ѧбы гȣсеница: (восѣлники:) капȣстȣ не ѣла, то трaю наоколо обсѣвати коноплѧми, такъ пишȣтъ нѣмецкі̂ господарѣ.

Рȣдно 1/4 1849.

Л. Трещ.

Въ мѣстѣ окрȣжно̂мъ Жовквѣ преподае сѧ поȣченїе ѧзыка рȣского длѧ оурѧднико̂въ и инших почтенныхъ мȣжей за призволеньемъ Правительства полїтического *) зъ днѧ 12. Лютого 1849. г. до Ч. 70. презїд. Всечестнѣйшимъ Господиномъ Іоаномъ Гарасьевичомъ, Докторомъ Св. Богословїѧ, съ помощниками до сего поȣченїѧ оуздольненими: Іоаномъ Мерȣновичомъ и Константиномъ Литвиномъ тымъ образомъ: же ц. к. оурѧдники окрȣжни, казьенни (о̂дъ Фервальтерїи) и магистратски жовкѣвски доброволне своеорȣчне въ альбȣмъ оучилища вписані̂ поȣченїе сїе о̂дъ днѧ 7/19 Березнѧ с. г. три разы на тиждень т. е. въ Второкъ, Четверъ, и Пѧтницю завсе полȣдни о̂дъ 2 до 4. годины оутримȣютъ.

О се̂мъ благомъ намѣренїю оувѣдомлѧютсѧ прочїи любовники, котори бы того ѧзика въ мѣстѣ Жовквѣ, въ салѣ реченной „Кассино," розȣмѣе сѧ безплатно, поȣчати сѧ желали.

Жовкѣвъ днѧ 11/23 Березнѧ 1949,

---

*) За щире по̂дпиранье того намѣренїѧ вдѧчно̂сть належитсѧ Благород. Госпо. Мартиновичȣ, Старостѣ Жолко̂в. и ц. к. Совѣтникȣ Ґȣбернїѧльномȣ. (При. Ред.)

Выдаватель и зарȣчающїй Редакторъ А. ПАВЕНЦКІЙ. Типомъ Інститȣта Ставропїгїанского.